

■ *Paraules que surten als exercicis escrits*

pa, pi, pipa, pipí, pepa, Pau, peu, piu, pou, Pep, pua, pop

■ *Altres paraules amb vocals +p que es poden treballar*

papà, paó, popa, uep

■ *Aspectes fonètics*

La lletra **p** representa el fonema /p/, que és oclusiu, bilabial i sord. Per a pronunciar-lo:

- juntam els llavis;
- fem una petita explosió quan deixam sortir l'aire;
- si ens posam els dits a la gargamella no sentim cap vibració;
- tot sol gairebé no pot sonar; quasi no fa renou; sempre ha d'anar acompanyat d'altres sons per a poder sonar.

Aquesta darrera característica és molt important. Pot semblar que diem la **p** tota sola però no és ver. Com a mínim hi afegim la vocal neutra al darrere: [pə]. Si el mestre diu que aquesta lletra sona [pə], l'infant pot llegir [pəou] en comptes de *pou*. Per això proposam anomenar aquesta lletra «la lletra de *pa*», o sigui, la lletra que serveix per a escriure *pa*.

El fonema /p/ no presenta gaire probabilitat de ser confós amb altres fonemes. El que més li sembla és /b/, oclusiu i bilabial, però se'n diferencia per la sonoritat (*pala/bala*). També li sembla el fonema /m/ pel fet de ser bilabial.

■ *Aspectes ortogràfics*

La lletra **p** no presenta dificultats ortogràfiques remarcables.

■ La grafia

En aquestes primeres passes de l'escriptura amb lletra manuscrita, ens fixarem més en la direcció que no en la grandària o en la proporció de les lletres, perquè aquests aspectes s'aniran ajustant amb la pràctica.

Minúscula: comença com una **i** però baixa molt per avall, torna pel mateix camí, fa un pontet i acaba «donant la mà» a la lletra següent.

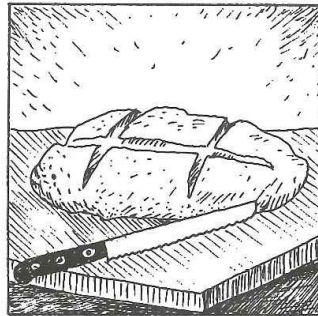
Majúscula: tendrem esment de dibuixar primer el traç vertical, de dalt a baix.

■ Activitat clau: Elaboració de pa

Dedicarem un dia a fer pa: pastar-lo, donar-li forma, coure'l i menjar-lo.

Ingredients (per a 1 kg de pa):

- 700 g de farina integral
- 1 culleradeta de sal
- 25 g de llevat fresc
- 1 culleradeta d'oli
- 425 cc d'aigua tèbia

Elaboració:

Dins un bol gros o ribell mesclam primer la sal i la farina. Després fem un clotet enmig i hi posam el llevat ben dissolt amb un poc d'aigua, de la que tenim mesurada. Ho mesclam bé i a poc a poc hi anam afegint l'oli i més aigua i anam pastant fins que la pasta no s'aferra a les mans. (Anirem passant el ribell fins que tots els infants tinguin l'oportunitat de pastar unes quantes vegades). Com més pastat està, més esponjós quedarà el pa.

Quan la pasta ja té una consistència suau i uniforme, la deixam reposar dins el ribell, tapada amb un pedaç humit, durant mitja hora perquè tovi. Durant aquest temps canviarà d'aspecte i augmentarà molt de volum. Tornam a agafar la pasta, la copejam perquè surti l'aire que té dins i li donam la forma desitjada: un pa rodó, barres, panets, trenes... Hi fem alguns talls al damunt. El posam al forn encalentit prèviament i a 200 °C. El temps de cocció és aproximadament mitja hora, però depèn de la grandària del pa i del tipus de forn.

■ Locucions

- Esser un tros de **pa**.
- Acabar el **pa** primer que la talent.
- Esser **pa** i mel (esser excel·lent).
- Poder-hi sucar **pa** (esser una cosa molt interessant o divertida).
- Esser més llarg que un dia sense **pa**.
- Del seu **pa** en farà sopes.
- Esser alt com un **pi** (o més alt que un **pi**).
- Dret com un **pi**.
- Un cap com un bosc de **pins** (abundós de cabells o despentinat).
- Poder-se embolicar amb una fulla de **pi** (esser una cosa molt petita).
- Una estona a **peu** i una altra caminant.
- Esser més vell que l'anar a **peu**.
- No tenir ni cap ni **peus**.
- Pensar amb els **peus**.
- Amb un **peu** davant l'altre.
- Tocar de **peus** a terra.
- Tenir més **pues** que un eriçó (tenir molt mal geni).
- Aferrar-se com un **pop**, o esser més aferradís que un pop (esser molt enganxós, demanador o inoportú).

■ Refranys

- No és per tu sinó pel **pa**
que remena la coa el ca.

■ Endevinalles

- Jo som cosa molt petita
ningú em cerca i molts em troben,
i tots els qui m'han trobada
ja de tot d'una els faig nosa.
(una **pua**)
- En què s'assembla una cuixa de gallina a un vaixell?
(Tots dos tenen **popa**.)

- Te la dic molt aviat
a veure si l'endevines,
què és que va encaputxat
i amb més de sis peus camina?
(el **pop**)

■ Cançons

Volem pa amb oli

(Cançó popular)

Volem pa amb oli,
pa amb oli volem.
(3 vegades)

Volem pa amb oli,
volem pa amb oli,
pa amb oli volem.

O bé:
Si no ens en donen,
Si no ens en donen,
no ens n'anirem.

Vo-lem paamb o- li, paambo- li vo- lem. Vo-lem paamb o- li,
paambo- li vo- lem. Vo-lem paamb o- li, paambo- li vo- lem.
Vo- lem paamb o- li, vo- lem paamb o- li, paamb o- li vo- lem!

(Folklore menorquí. Un recull per a les primeres edats. Consell Insular de Menorca)

Peu polidor

(Cançó popular)

Peu polidor
de na Margalideta,
peu polidor
de na Margalidó.
Li tocarem el peu
a na Margalideta,
li tocarem el peu
a na Margalidó.

1 2 3 4
Peu po - li - dor de na Mar - ga - li - de - ta,
5 6 7 8
peu po - li - dor de na Mar - ga - li - dó. Li
9 10 11 12
to - ca - rem el peu a na Mar - ga - li - de - ta, li
13 14 15 16
to - ca - rem el peu a na Mar - ga - li - dó.

(Cançons i danses per celebrar les festes. Editorial Graó. Adaptació)

Els esclops d'en Pau

(Cançó popular)

Els esclops d'en Pau
fan guerra. Sant Joan
triava gra.
Sant Pere li va darrere
amb el tripi-tripi-trap!

Musical score for 'Els esclops d'en Pau' in 2/4 time, tempo 120. The score consists of four staves of music with lyrics underneath. The lyrics are: 'Els es - clops d'en Pau fan guer - ra. Sant Jo - an tri - a - va gra. Sant Pe re li va dar - re - re amb el tri pi tri pi tap.' The final staff ends with a double bar line and the instruction 'tap.' Below the score, there is a note: '(Ens l'ensenyà Pràxedes Soler, madò Maria, de Felanitx. Música transcrita per Pere Cortès)'

El gegant del pi

(Cançó popular)

El gegant del pi
ara balla, ara balla.
El gegant del pi
ara balla pel camí.
El gegant de la ciutat
ara balla, ara balla.
El gegant de la ciutat
ara balla pel terrat.

Musical score for 'El gegant del pi' in 2/4 time. The score consists of two staves of music with lyrics underneath. The lyrics are: 'El ge - gant del pi a - ra ba - lla a - ra ba - lla. El ge - gant del pi a - ra ba - lla pel ca - mí.' Below the score, there is a note: '(Música transcrita per Xesc Crespi)'

Poesia

Si jo fos forner
voldria coure un pa
tan gros que atipés
tota, tota la gent que té gana.
Un pa més gros que el sol,
ros, perfumat com les violes.
D'un pa com aquest
en podrien menjar
a l'Índia, a la Xina,
els pobres, els nins,
els vellets i els ocells.
Serà una data
per a aprendre de memòria:
un dia sense fam!
El dia més bell de tota la història.

Gianni Rodari

■ *Embarbussaments*

- S'ha fet mal en Pau amb el piu del pou i ha rebut un cop al cap i al peu.

■ *Contes per a explicar*

En Pau i en Pep

(a partir d'una idea d'en Pep Gómez)

Vet aquí que una vegada hi havia un nin que nomia Pau. Era el fill únic del forner del poble. Era molt bon al·lot i cada dia s'aixecava de bon matí per a ajudar son pare a coure el pa i vendre'l. A vegades quedava al forn a despatxar i altres vegades se n'anava amb la bicicleta a repartir el pa per les cases.

En Pau tenia un amic que nomia Pep i cada dia anava a comprar el pa a can Pau. Un dia, a l'hora de pagar, en Pep es va trobar que havia deixat els doblers a ca seva. Aquell dia en Pau li va regalar el pa.

En Pep va estar molt content i ho va explicar als seus pares. Van decidir convidar-lo a dinar per donar-li les gràcies.

El diumenge en Pau va anar a dinar a can Pep. Ja se sentia molt bona oloreta del dinar però encara faltava una estoneta perquè fos cuit. Així és que els dos amics varen aprofitar per anar a fer una volta pel camp.

Xerrant, xerrant, es varen allunyar molt i amb aquestes va sonar un tro ferest i va començar a ploure aigua de bimbolla.

En Pau i en Pep cercaren un amagatall per a no banyar-se i, per sort, trobaren una cova. Justament dins la cova hi havia un pou. Hi guaitaren a dins amb molt de compte i només es veia un forat negre. De sobte en Pep va veure una cordeta i va cridar:

- Pau!
I el pou respongué:
- Pauuu!
- Que divertit! – digueren tots dos. I es passaren una estona fent repetir els seus noms a l'eco.
- Pau!
I el pou responia:
- Pauuu!
- Pep!
I el pou responia:
- Peeep!

Llavors estiraren aquella cordeta, que va ser llarga com un dia sense pa. I en el cap de la corda, fermat amb un nuu, hi havia un poalet. I què diríeu que hi van trobar, a dins? ... Doncs un paraigüet petit. Així com l'anaven obrint, el paraigüet s'anava fent gros, més gros... Varen sortir de la cova i, caminant tots dos davall el paraigua, varen arribar a can Pep.

Quan el varen tancar, el paraigua va anar tornant petit, petit, tan petit que cabia dins una butxaca.

Els dos amics decidiren que aquell paraigua quedaria sempre al forn i que el deixarien a tothom a qui li aplegàs un ruixat enmig del carrer. Tant si eren dos com si eren deu, tots hi cabien davall!

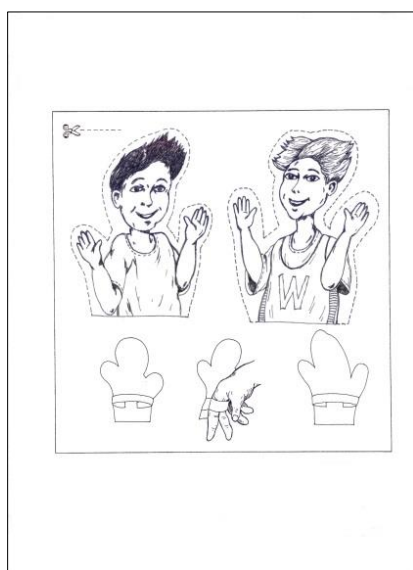
■ *Joc: Toca amb els peus i endevina què és*

Preparam capses de sabates plenes d'elements diferents: terra, arena, pedretes, herba, palla, pinyes, pinassa...

Cada nin, per torns, amb els ulls tapats, i sense sabates ni calcetins, ha d'endevinar a quina capsa posa els peus.

■ *Altres activitats*

- Damunt un paper gros, fer empremtes dels peus banyats amb pintura.
- Fer una tereseta d'en Pau i en Pep:

Trobareu la imatge per a imprimir a l'apartat **Materials**.

Exemples de paraules per al dictat: pi, pepa, Pau, Pep